

Георги Кърпачев

СЛУЧАЙНО ИЛИ ОПРАВДАНО СЪВПАДЕНИЕ

През последните години малко познатата и хубава планина Беласица привлича много туристи. През гр. Петрич и гостоприемната х. Беласица те се изкачват най-напред на вр. Конгур (1951 м), издигащ се южно над града. Той е най-източният висок връх на Беласишкото било, което продължава право на запад през най-високия вр. Радомир (2029 м) до граничния с Гърция и Македония вр. Тумба (1880 м). И тъй като името на върха явно изглежда необичайно, естествен е въпросът: какво означава, откъде е дошло или как се е създало. Иначе по цяла Беласица имената на върхове, реки, местности и селища са изцяло нашенски.

Отклонявайки се за малко от основната тема, ще припомним, че в северното подножие на Беласица на 29 юли 1014 г. е протекла битката между войските на Самуил и Василий II (с традични последици за българската войска и държава, а и за самия Самуил), завършила с ослепяването на 14 хиляди български войскари. Наименованията на тукашните местности – *Вадоч*, *Кокаларница*, *Смърдешница* и др. – запазили се в народната памет вече 10 века, говорят достатъчно добре за тогавашните събития.

Любопитно е, че далеч на изток, на около 4500 км от нашия връх Конгур, на почти същата географска широчина, се издига друг връх със същото име, но по-висок “само” с около 5800 м! Това е вр. Конгур (7719 м) – най-високият връх на Кашгарските планини, разположени в Китай, източно от Памир и свързани на юг и изток с мощната и дълга планинска верига Кунлун, която загражда от север Тибетското плато. (Почти осемхилядник, очевидно върхът е сериозен обект на височинния алпинизъм).

Дали между еднаквите имена на двата върха има нещо общо, някаква историческа връзка и приемственост? Дали името на върха е пренесено от прабългарите като някакъв съществен символ при исторически дългото им преселение от областите около Памир към нашите земи?

или е възникнало самостоятелно тук, е трудно да се каже. (Но поне доказва докъде те са стигнали на юг при разселването си на Балканския полуостров). Донякъде това съвпадение може да се осмисли, като се направи опит да се анализира значението на самото име на върха.

Според проф. Тодор Балкански от Института за български език при БАН думата “Конгур” има “български” или кипчашки произход. Съставката “кон” се извежда от кан, хан, каган, а “гур” означава племе, народ (напр. “уйгури”). Следователно “Конгур” приблизително значи “племе на хана” или “хански народ”. Същото или подобно име се среща и другаде на изток от нас, напр. в Бесарабия има селище Конгаз (Конгуз), също вр. Хан Тенгри (6995 м) в Тяншан и т. н.

Специалистите по историята и езиците на народите, населяващи Памир и съседните райони, вероятно могат да предложат и други обяснения, а за алпинистите е интересно дали връхът-гигант е изкачван, кога и от кого.